

# BUDIZEM

Budizem je nastal v Indiji. Njegov začetnik je bil Sidharta Gautama, ki je živel pred 2500 leti. Zaradi njegove modrosti so ga imenovali Buda, kar pomeni razsvetljeni. Ocenjujejo, da je na svetu nad 500 milijonov budistov, večinoma v deželah vzhodno od Indije.

## **Sidharta Gautama-Buda**

Sidharta se je rodil okrog 563 pr. n. š. Njegov oče je bil vladar majhnega kraljestva v severni Indiji, v bližini današnjega Nepala.

## **Razsvetljenje**

Sidharta je sedel v senci. Nekega dne se mu je ob zori razkril smisel vseh stvari - bil je razsvetljen. Od takrat naprej so Sidharto poznali kot Budo. Njegovi nauki so zajeti v poglavjih ki jih poznamo kot Tri splošne resnice, Štiri vzvišene resnice in Osmero pot.

## **Lotos**

Simbol budizma je lotos v obliki kolesa, ki raste iz blatnega dna ribnikov. Budisti pravijo, naj si ljudje prizadevajo postati čim bolj podobni lotosu.

## **Trije dragulji**

Večino budistov združuje vera v Budo, njegove nauke, ki se imenujejo dhama, in v sveti red sangha - stvari, poznane kot trije dragulji zaradi svoje dragocenosti. So vir pomoči in opore ljudem in zato znane kot tri zatočišča.

## **Svete knjige**

Ena od pomembnih zbirk spisov se imenuje Tipitaka (Tri košare). Obsega Budove izreke, njihove razlage in pravila

za menihe. Napisana je bila v 1. st. pr. n. š. v Šrilanki.

## **Sangha**

Sangha je ime za katerokoli skupnost budističnih menihov ali redovnic. Še zdaj je v nekaterih budističnih deželah v navadi, da dečki preživijo nekaj časa kot menihi. To je lahko nekaj dni ali pa nekaj let.

## **Širjenje budizma**

Budizem se je razširil iz kraja Bodh Gaja, kjer je nastal, v mnogo drugih vzhodnih dežel. V Indiji je hitro izumrl. Kmalu po Budovi smrti so se začela mnenja njegovih privrženecv razhajati. Razvile so se različne vrste budizma. Dve glavni veji danes razširjenega budizma sta teravadski in mahajanski budizem.

## **Teravadski budizem**

Teravada pomeni nauk prednikov. Teravadski budisti imajo Budo z pomembno osebo in popoln vzor. Teravadski budisti ne molijo k Budi. Sangha je zelo pomembna za teravadske budiste in verujejo, da bodo ljudje, ki niso menihi, manj uspešni v iskanju svojega razsvetljenja.

## **Mahajanski budizem**

Mahajanski budisti verujejo, da Buda lahko usliši prošnje ljudi tudi danes. Pri njih ni treba, da vsak postane menih. Ko se je budizem razširil po vsej Aziji, so se mahajanski budisti prilagodili različnim kulturam, s katerimi so prišli v stik. To je pripeljalo do razvejenosti te vrste budizma. Tri od teh so: vadžrajana, neomadeževana dežela in zen.

## **Stavbe**

V vseh budističnih deželah imajo templje, vendar za bogoslužje niso nujno potrebni. Nekatero budistične svete stavbe se imenujejo pagod. Zgrajene so kot posebno oblikovan stolp, zlasti na Japonskem in Kitajskem. Poleg

templjev in pagod so tudi zgradbe imenovane stupe. Stupa je zaprta, gomilasta stavba, ki naj bi vsebovala Budove posmrtno ostanke ali prepise njegovih nauk. Obiskovalci se poklonijo Budi s hojo okrog stavbe.

### **Praznovanja**

Vesak je praznovanje Budovega rojstva. Budovi kipi so okrašeni in na Kitajskem jih umivajo z dišečo vodo. Darove odnesejo v samostane, tam lahko prirejajo tudi ognjemete. V Širlandi imajo praznik posvečenega zoba. Po cestah nosijo enega Budovih zob. +**Novo leto**(marec/april)  
+ **Asalha perahara**(julij/avgust)

### **Romarski kraji**

Nekateri od glavnih budističnih romarskih krajev so povezani s pomembnimi dogodki iz Budovega življenja: njegovim rojstnim krajem (Lumbini), krajem njegovega razsvetljenja (Bodh Gaja), krajem njegove prve pridige (Sarnath) in krajem njegove smrti (Kušinara).

**Slovenija ima en tibetanski budističen tempelj, in sicer v Ljubljani.**